

SPORTISTII CIVILIZATI

IMPOTRIVA BETONULUI

DENIS LAW, celebrul jucător scoțian, despre care nu mai puțin renumitul Di Stefano afirma, la un moment dat, că este cel mai mare fotbalist din lume, a activat un timp — după plecarea de la Manchester City și pînă la transferul său la Manchester United, — în Italia, la Torino, Aici, în contact direct cu „betonul”, pe atunci o modă relativ nouă, dar destul de repede îmbrățișată de echipele de club peninsulare, a avut prilejul să aprecieze la fața locului și să compare, prin prisma jocului competițional, valoarea unui asemenea sistem de organizare a apărării, cu concepția proprie fotbalului britanic.

Evident dezamăgit de rezultatele constatările sale, Law s-a înapoiat, mai repede decît era de așteptat, în Anglia, împărțindu-și impresiile sale, legate de „voiajul italian”, sub forma unei veritabile pledoarii în favoarea jocului deschis și împotriva a ceea ce numește, el pericului anti-fotbalului:

„Fiecare partidă, spune Denis Law, oferă situații de joc diferite impuse, în mod normal, de echipa care are inițiativa și care își obligă adversarul să ia măsuri corespunzătoare în vederea organizării defensive. La Manchester United, noi n-am fost niciodată partizanii unui marșaj om la om, ci am preferat marșajul în zonă. Această manieră de acțiune mi s-a părut întotdeauna cea mai indicată, atît din punct de vedere al efortului și randamentului tactic, cît și sub aspectul spectacolului propriu-zis.

Pe de altă parte mai trebuie arătat că, în general, în fotbalul profesionist domină în ultimul timp ideea, greșită după mine, potrivit căreia activitatea principală a unei echipe în teren constă, în primul rînd, în aceea de a nu permite adversarului să-și facă jocul și de a-l împiedica să finalizeze. În timp ce, preocuparea pentru ceea ce se intenționează a se realiza în atac cade pe un plan secundar. De aici și folosirea unor tactici distructive, care fragmentează cursivitatea acțiunilor și favorizează folosirea mijloacelor anti-joc.

În fotbalul britanic zona cea mai periculoasă a apărării este considerată suprafața de pedepșă și de aceea replierea sistemului defensiv se face în scopul protejării acesteia, indiferent de intențiile jucătorului care are mingea. În fotbalul italian în schimb, echipele socotesc ca zonă periculoasă întreaga jumătate de teren, sau în cel mai fericit caz, așa-zisa treime proprie, pe care o betonează cu 8-9 jucători.

După un an de experiență ca jucător în campionatul italian, la Torino, puteam să afirm cu hotărîre că, obișnuit oarecum cu o asemenea tactică defensivă găsisem și soluția practică de a o contracara acționînd, bineînțeles, alături de coechipierii valoroși care știu să controleze cu abilitate balonul și să stăpînească arta demarșajului. Cum reușeam acest lucru? În mod obișnuit, ne propuneam să păstrăm un timp cît mai îndelungat mingea în zona centrală a terenului, toți cei patru înaintași plimbînd-o cu precizie de la unul la altul, cu răbdare, de la o extremă la cealaltă și înapoi. Pînă cînd vreunul dintre adversari, plictisit de propria tactică și enervat de manevrele noastre, părăsea poziția de așteptare și se avînta într-o acțiune de depesărire. În acel moment profitînd de împrejurare, executam o serie de rapide „un-doi-uri”, lansînd în viteză maximă un jucător pe direcția cea mai scurtă către poartă. Recunosc că nu acesta era fotbalul care îmi plăcea să-l joc, dar în schimb, era cel care dădea rezultate în neutralizarea betonului, această plagă a fotbalului care-l degradează virtuțile și-l reduce de multe ori la nivelul unei lupte oarbe și a unui spectacol anti-sportiv.

Mă gîndesc și azi cu groază ce s-ar fi întîmplat cu fotbalul britanic dacă echipele noastre de club ar fi adoptat o asemenea tactică. Și mă consider fericit de a fi constatat, în cele din urmă, că temperamentul și însușirile poporului nostru au respins cu hotărîre acest rău înaintea ca el să prindă rădăcini.

Oricît ar părea de paradoxal, performanța sportivă este determinată de una sau mai multe calități deosebite ale sportivului.

Și pentru a fi mai explicit vom da cîteva exemple din campionatul nostru. Dobrin are calitatea esențială îndemînarea; Dumitriu II; îndemînarea și viteza; Greavu: viteza și forța; Dinu (Dinamo): rezistența, îndemînarea și forța, acesta fiind unul dintre exemplele de jucători care cumulează trei-patru calități esențiale — dominate la același nivel de dezvoltare. Recunoaștem, fără alte demonstrații, că jucătorii au una sau mai multe calități, dar întotdeauna una mai mult reliefată decît toate celelalte, o calitate esențială care rezolvă jocul, cu ajutorul căreia se deosebește de restul jucătorilor și se impune cu autoritate în teren.

Să vedem în continuare un alt aspect, mai puțin evidențiat în mod curent. Este vorba de celelalte calități, în afara celor esențiale, neevoluante din diferite cauze (constituțional-ereditare, slabă pregătire la vîrstă mică și mijlocie, defectuoasă dezvoltare psiho-fizică în familie și școală) și care au întîrziat în dezvoltare, rămînd evident în urmă celor esențiale-dominante. Și pentru a nu ne depărta de exemplele date, vom reveni întregind explicațiile precedente: Dumitriu II nu are dezvoltată forța generală și rezistența; Dobrin nu are viteză mare de deplasare și nici rezistență; la Greavu se manifestă insuficiență îndemînare etc. Vedem, deci, că sînt jucători cu calități esențiale-dominante și calități nedezvoltate — deficiențe, care reprezintă de fapt „fondul ereditar”. valoarea și forma sportivă la un moment dat. Nouă, specialiștilor, ne revine sarcina de a le depista, a stabili raportul exact dintre calități și deficiențe, și prin antrenamente științifice să le punem pe cele din urmă în valoare practică în jocul echipei, realizînd așa-zisul triumf al personalității și caracterului sportivului, ereditate + mediul familial + mediul social-sportiv, aspecte esențiale ale oricărei strategii sportive, elemente de bază ale unei școli naționale de fotbal. Pentru că o mulțime de sportivi, fotbalisti se prezintă întotdeauna în totalitatea lor, acționînd de fiecare dată ca o entitate psiho-fizică în funcție de educația și perfecționarea pe care o are în fotbal, de deprinderile și automatismele realizate în antrenamente și competiții.

Ce concluzii au reieșit din activitatea practică?

Rezultatele unui studiu efectuat anterior cu jucători din Divizia A ne-au arătat următoarele:

1. Ereditar, aceștia se prezintă deosebiți din punct de vedere psiho-fizic, cu o calitate mai dezvoltată, celelalte urmînd-o într-un raport de transfer și interferență, compunîndu-se specific fotbalu-

lui. Iată mai jos și un tabel elocvent. Calitățile esențiale sînt notate cu

cifrele 1 și 2 iar calitățile mai puțin dezvoltate cu 3 și 4.

Jucătorul	Indemînarea	Viteza	Forța	Rezistența
Dumitriu II	1	2	4	3
Pircălab	1	2	3	4
Neagu (Rapid)	4	1	2	3
Bădin	4	2	1	3
Dobrin	1	4	2	3
Dudu Georgescu	2	3	4	1

2. Calitatea dominantă este la fiecare jucător alta, sau dacă au mai mulți jucători aceeași calitate dominantă, celelalte a doua, a treia sau a patra sînt deosebite avînd o ordine specifică fiecăruia, grupîndu-se în final după personalitate, pregătire și perfecționarea pentru un anumit sistem de joc.

3. Acest raport al calităților și deficiențelor creează jucătorilor predis-

poziții pentru anumite exerciții din joc, pentru anumite zone de teren, pentru un anumit gen de efort. Astfel au fost înregistrate distanțele parcurse de jucători în diferite viteze (1/4, 2/4, 3/4, 4/4) în timpul meciului, au fost înregistrate ordinea și succesiunea elementelor tehnice și tactice, au fost stabilite, pentru fiecare post din echipă, structurile de exerciții în condiții de complexitate și dificultate așa cum se întîmplă în joc (cu număr diferit de adversari și coechipieri, la diferite distanțe față de poartă, în viteze diferite, în condiții deosebite de macro și micro climat etc.). Din toate acestea a reieșit clar că întregul comportament și randament al unui fotbalist este dat de valoarea sa

ereditară (de raportul ereditar dintre calitățile esențiale și deficiențe) de felul în care pe calitățile esențiale se greșează celelalte calități, de pregătirea pe care a făcut-o și în final, de exigențele social sportive ale colectivului, echipei, clubului, campionatului, școlii naționale de fotbal.

Care este contribuția noastră?

Efectuînd aceste analize, plecînd de la valoarea

nal, Dinu Cornel, jucător care poate juca, la fel de bine, pe mai multe posturi într-o echipă.

Care este utilitatea practică a stabilirii acestor tipuri constituționale fizice ale fotbalistilor?

În primul rînd, trebuie precizat că fiecare antrenor poate depista cu ușurință, din desfășurarea jocului, care sînt calitățile esențiale ale jucătorilor săi. În același timp se depistează și deficiențele, reușindu-se o cunoaștere mai exactă a acestora. Se întocmește apoi un tabel pentru fiecare echipă în parte, antrenorii putînd stabili, pe baza unei cunoașteri reale, orientarea jucătorilor într-un compartiment și post, corespunzător calităților dominante. În situația în care într-o echipă sînt mai mulți jucători pe același post sau mai mulți jucă-

STABILIREA RAPORTULUI DINTRE CALITĂȚI ȘI DEFICIENȚE — BAZA ANTRENAMENTULUI INDIVIDUAL

jucătorului și manifestările sale în joc și trecînd prin multitudinea aspectelor biologice — psihosociale și specifice sistemului de joc cel mai general folosit în fotbalul actual, am încercat să stabilim patru tipuri constituționale fizice ale fotbalistilor. Împărțirea se referă numai la tipul constituțional fizic, celelalte aspecte ale tipului complet ale fotbalistului fiind într-un stadiu avansat în concepția noastră, el înglobînd problemele specifice și tactice și mai ales cele psihologice determinate în stabilirea principiului compensației, care înseamnă ereditate + mediul educativ + mediul social sportiv.

În tabelul de mai jos exemplificăm aceste tipuri.

Tipul constituțional	Calități	Deficiențe	Post în echipă	Exemple de jucători
I	V + F F + V	I + R I + R	F. lateral F. central	Greavu Bădin
II	R + I R + I	F + V V + F	Mij. defensiv Mij. ofensiv	Dumitru Nunweiller VI
III	I + R I + V	V + F R + F	Atacant extr Atacant cent	Lucescu Dumitrache
IV	I + V + R + F		Jucător complet	Pele

Tipul I cuprinde, în cele mai multe situații, jucători care au drept calități esențiale forța și viteza și mai puțin dezvoltată îndemînarea și rezistența. Din această categorie fac parte, în general, fundașii. După campionatul mondial, lucru frecvent și la noi, aceștia, mai ales laterali, au adăugat vitezei și forței îndemînarea pentru jocul în atac (Deleanu, Sătmăreanu, Cheran, Pop).

Tipul II cuprinde jucători cu o foarte mare rezistență și o foarte bună îndemînare, dar în schimb cu mai puțină forță și viteză. Am dat exemple în tabelul nostru perechea de mijlocași a naționalei, Nunweiller VI — Dumitru care, deși se apropie de tipul ideal cu trei-patru calități esențiale, au totuși două calități deosebit de mari, R și I față de V și F. În această categorie sînt cuprinși jucătorii care

acționează la mijlocul terenului, care trebuie să alege foarte mult, să aibă un bun serviciu tehnico-tactic și un mare spirit de sacrificiu (Dinu — Rapid, Beldeanu, Petescu, Anca, Pescaru, Vigu).

Tipul III este reprezentat de jucători care au calități esențiale îndemînarea și rezistența, profilați pentru posturile de înaintași-extreme. Exemplu, Lucescu, Năsturescu, Codreanu care au mai puțină forță și viteză și jucători care au calități esențiale viteză și îndemînarea ca Dumitrache, Lupulescu, Caraman etc. și care joacă înaintași centrali.

Tipul IV sau tipul ideal este acela în care toate calitățile sînt dezvoltate într-o proporție sensibil egală, sau chiar egală. Este exemplul celebrului jucător Pele, iar pe o scară corespunzătoare fotbalului nostru internațio-

tori care au sensibil aceleași calități de bază dominante, antrenorul va alege, în funcție de calitățile necesare, de ordinea acestora pentru rezolvarea sarcinilor echipei, pe jucătorul cu însușirile care poate realiza o mai bună tactică sau o contratactică pentru meciul respectiv. În fotbalul modern apare astăzi tot mai frecvent alegerea unei tactici pentru o anumită echipă cu jucători care au calități dominante pe posturi opuse jucătorilor cu deficiențe din echipa adversă. În felul acesta se realizează adevărata forță tactică a unei echipe și se evidențiază strategia unui antrenor.

În marea performanță toți antrenorii fac tabele confruntînd pe posturi, pe compartimente și în ansamblu calitățile și deficiențele jucătorilor rezolvînd încă înainte de joc situația valorilor și a diferențelor dintre echipe. În funcție de aceasta se pot grefa în săptămîna dinaintea meciului anumite scheme, tactici, care pot fi exersate, învățate și perfecționate și cu ajutorul cărora se pot obține cu certitudine succesele.

În al doilea rînd, vom ține seama de faptul că în instruirea jucătorilor, în pregătirea lor individuală, cunoașterea calităților și a deficiențelor este o problemă metodică foarte importantă. În momentul actual, dar mai ales în viitor, pregătirea jucătorilor și în mod deosebit perfecționarea lor, nu mai este posibilă fără o cunoaștere detaliată a calităților și deficiențelor proprii fiecăruia. Antrenamentul fotbalistilor nu va mai fi astfel același, adică în grup, cu exerciții la fel, cu un număr egal de repetări și cu aceeași intensitate. Ci pe grupe, pe compartimente, pe calități esențiale dominante, pe deficiențe, fiecare trebuînd să execute numai ceea ce i se potrivește, numai ceea ce-l face să poată juca mai bine, construind permanent performanța individuală condiție fundamentală a jocului colectiv de calitate, a marilor performanțe internaționale.

prof. V. STANCULESCU
antrenor